Laatste weekend

Laatste weekend

J. W. Jansen

Andere titels van J. W. Jansen zijn:

MISSCHIEN VOLGENDE KEER (2018)

STILSTAAND WATER (2020)

DROMEN OVER ZIEKE, OUDE SCHAPEN (2021)

HENGELSPORT (2024)

J. W. JANSEN / Laatste weekend

1e druk

Amsterdam, 2024
Coverontwerp: J. W. Jansen
ISBN: 9789403937984
Instagram: @jwjansen82
© J. W. Jansen

Alle rechten voorbehouden
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en / of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Πάντα ῥεῖ

Alles stroomt

Katabasis

Toen ik begon te begrijpen wat ik verloren had, stond ik in een donker woud. De grond onder mijn voeten was zacht van rottende bladeren en vochtige aarde. Boven mij bewogen de takken tegen een hemel die ik nauwelijks kon zien. Er hing een stilte die mij niet geruststelde.

En toen verscheen het.

Een hert.

Het stond een eind verderop tussen de bomen en keek mij aan. Niet lang. Maar lang genoeg. Ik liep verder. Maar even later verscheen het opnieuw. Steeds een stukje verderop. Steeds tussen mij en het pad.

Ik wilde verder.
Tegelijkertijd wilde ik terug.

Even gebeurde er niets. Het hert bleef staan. Ik ook. Tot er iets veranderde in zijn blik. De rust verdween. Het beest kwam op mij af. Eerst langzaam. Daarna sneller. Ik rende weg. Mijn ademhaling werd zwaar en pijnlijk. Achter mij hoorde ik takken breken.
Ik keek over mijn schouder. Ieder ogenblik verwachtte ik het gewei tussen de bomen te zien opdoemen. Daardoor merkte ik de sloot te laat op.

De grond verdween onder mijn voeten en ik stortte voorover het donkere water in. De kou sloeg door mijn

kleren heen. De modder zoog aan mijn benen terwijl ik overeind probeerde te komen.

Aan de oever bleef het hert staan. Het zette geen stap in het water. Naast mij lag een roeiboot. Nauwelijks groot genoeg voor twee volwassenen of vier kinderen. Ik stapte erin, duwde mij af van de oever en liet mij door de stroming meenemen. Langs de oever liep het hert nog enige tijd met mij mee. Totdat het opging in het duister.

Waarom keer ik terug?

Arcadië

Het dorp Lumbriva lag tussen twee meren.
Aan de oostkant lag het Meer van Liora. Daar kwam iedere ochtend het eerste licht vandaan. De vissers uit het dorp kwamen er graag vanwege de goede vangsten. Hun vrouwen omdat ze iedere dag thuiskwamen.

Het meer in het westen was anders. Het water was donkerder. Het riet stond er dichter op elkaar. En aan de oever stond een kerncentrale. Overdag steeg er een witte pluim boven het Meer van Umber uit en 's nachts brandden rode lampen. Niemand sprak er veel over. Dat hoefde ook niet. De centrale was er altijd.

Tussen het Meer van Liora en het Meer van Umber stroomde de rivier de Schemer. Ze verbond beide meren met elkaar. Vrachtschepen voeren er dag en nacht overheen en vanuit het dorp kon je ze horen voordat je ze zag. Eerst de motoren. Het water dat tegen de oever

sloeg. Als kind kende ik de namen van de vrachtschepen uit mijn hoofd. Ik wist welke richting ze opgingen. Welke hout vervoerden. Welke staal. Welke containers. Ik wist het allemaal, zonder er ooit bij stil te staan.

Aan de rand van Lumbriva maakte de Schemer een lichte bocht. Daar splitste zich een smalle uitloper van de rivier af, die zich verderop verbreedde tot een ondiepe kom met een strook zand langs de oever. Daar zwommen we. Daar visten we. En aan die zandstrook stond het clubhuis.

De vloer en de wanden van het clubhuis waren opgebouwd uit hout van pallets die na een storm langs de Schemer waren aangespoeld. Het dak bestond uit een plaat golfijzer die we op een middag van de vuilstort hadden meegenomen. Daar vonden we ook een gaasdeur. Zwaar van roest. Kromgetrokken in de scharnieren. Ze hield de grootste strontvliegen buiten. De kleinere kwamen gewoon naar binnen.

Hier brachten we bijna iedere dag door. Na school. In het weekend. En tijdens vakanties.
Ons clubhuis.

Het was in de zomer van 1992.

Lang geleden, al voelt die tijd soms nog verontrustend dichtbij. Ik was twaalf jaar. Oud genoeg om te denken dat vriendschap voor eeuwig was en jong genoeg om dat zonder voorbehoud te geloven.

Tot een vriend plotseling van de aardbodem verdween.

Onze groep bestond uit vier jongens. Af en toe probeerde iemand zich bij ons aan te sluiten, maar dat duurde meestal niet lang. Na een paar dagen zagen we hem niet meer. Zo ging dat. Uiteindelijk waren het altijd dezelfde vier.

We speelden meestal poker. Om kwartjes. Met als maximale inzet één gulden. Daar kon je toen veel voor kopen. Dropveters. Zure matten. Kikkertjes. Kersensnoepjes. Bij de sigarenwinkel waar het rook naar suiker en tabak.

Er werd niet alleen gepokerd. Het clubhuis leende zich ook uitstekend voor de bestudering van blote meidenbladen die een van ons met gevaar voor eigen leven had weten te bemachtigen. Aan de wanden hingen posters van Guns N' Roses en Nirvana. En van *Terminator 2* en *Batman Returns*. We hadden ze met punaises vastgezet die we uit de klas hadden meegenomen.

Onder de vloer bouwden we een geheime bergruimte. Nauwelijks een halve meter breed. Daar bewaarden we onze kaarten. De blote meidenbladen. En alles wat onze ouders niet hoefden te vinden.

Wanneer het regende, dreunde het golfijzer boven ons als Metallica op volle sterkte. Stemmen verdwenen in het geweld en we moesten dichter bij elkaar kruipen om elkaar te verstaan.

Die zomer bleef het echter stil. Er viel geen druppel regen. Wekenlang bleef de lucht boven Lumbriva strakblauw. Het was de droogste en heetste sinds jaren. Dat beweerden de kranten. En iedereen boven de vijftig herhaalde het.

Het was het laatste weekend van de zomervakantie.

Er lag een matte gloed over Lumbriva. De velden waren verdord. Uitlopers van de Schemer lagen droog en vissen spartelden tussen het riet. Niet veel later waren ze verdwenen.

Giel, Thijs en ik zaten die vrijdagmorgen in het clubhuis en mopperden over het einde van de vakantie. We speelden poker om kwartjes. Wie twee of drie kwartjes won, stapelde ze op elkaar en zette ze midden voor zich neer. Iedereen moest ze zien. Anders had winnen weinig zin.

'Waarom neemt een dom blondje een condoom mee naar de supermarkt?' vroeg Giel.
Hij hield zijn kaarten half opgeheven voor zijn borst.
Thijs keek niet op van zijn hand.

'Omdat komkommers in de aanbieding zijn.'
Giel sloeg met zijn vlakke hand op zijn knie.
Ik schoof mijn kaarten recht.

'Wat is het verschil tussen een priester en acne?'

'Geen idee.'

'Acne wacht tenminste tot je dertien bent.'
Er viel een korte stilte. Daarna lachten we hard, harder dan de moppen verdienden.

Het golfijzeren dak hield de zon tegen. De warmte niet. Tot halverwege augustus zwommen we nog in de uitloper. Daarna werd het water te warm. We zaten in de schaduw en wachtten tot de dag voorbijging. Dat was het wel zo'n beetje.

Ik was aan de beurt.

Twee vieren.

Niet veel. Thijs schoof een kwartje naar voren. Giel volgde. Ik ook. Nog een kaart. Nog een kwartje. Giel schoof al zijn muntjes naar het midden. Of hij had alles of hij had niets. Ik ging mee. Thijs wachtte een tel. Schoof ook zijn kwartjes naar voren. En legde open.

Twee koningen.

Hij lachte.
Wij scholden.

Achilles

'Nog een potje!' schreeuwde Giel. 'Nog één potje!'
Ik was er klaar mee.
'Dit keer pakken we hem, Orin. Leg een kwartje in.'
'Mijn kwartjes zijn op,' zei ik.
'Aaah, Orin zijn kwartjes zijn op!' brulde Giel.
'Thijs, hoor je dat? Orin is blut!'
'Ja ja, nu weten we het wel,' zei ik.
'Blut, blut, blut!' bleef Giel tetteren.
Dat waren we van hem gewend.

Wanneer Giel ergens aan begon, hield hij pas op als iedereen er genoeg van had.

Iedereen behalve Giel.

Hij was net als wij twaalf. Toch viel hij op. Al van ver. Dat kwam door zijn schoenen. Hij droeg twee speciaal aangepaste exemplaren van zwart leer. Zwaar. Glanzend. Opgetrokken tot zijn knieën. 'Superheldenschoenen,' noemde hij ze zelf. Batman had ze niet misstaan. Wij vonden dat ook. Buiten het clubhuis dacht niet iedereen daar hetzelfde over. En Giel liet dat niet op zich zitten.

Wat hij aan souplesse miste, maakte hij goed met verbetenheid. Hij kon niet half spelen. Niet half lachen. Niet half verliezen. Wanneer we gingen voetballen, stormde hij op de bal af alsof hij hem iets kwalijk nam. Wie hem in de weg stond, werd geraakt. Zijn schoenen kwamen laag en hard in. Daarna stond hij op en speelde verder.

Soms raakte hij in zijn drift een grotere jongen, die hem dan een klap op zijn hoofd gaf. Eén keer schopte hij de verkeerde. De jongen pakte een honkbalknuppel en sloeg hem met volle kracht tegen het hoofd.
Giel ging neer en bleef liggen.
Zijn ogen draaiden weg en vijf minuten lang dachten we dat hij nooit meer zou opstaan.
Volgens de gymleraar was het goed voor hem.
Dan zou hij afkoelen.

Toen hij eindelijk bijkwam, stroomde het bloed uit zijn neus en groeide er een paarse bult op zijn voorhoofd. Hij veegde het bloed met zijn mouw weg en rende achter de bal aan.

Zijn karakter droeg Giel al sinds zijn geboorte met zich mee, maar aan zijn voeten kleefde een ander verhaal. Toen hij acht was, gooide hij op een dag de voordeur te hard dicht.

Zijn vader schoot overeind.
Dat gebeurde vaker.
Wat daarna gebeurde niet.

Zijn vader Leon werkte al twintig jaar als voorman in de kerncentrale. Officieel heette die de Prometheus Reactor, maar in Lumbriva zei niemand dat. Men sprak gewoon over de Reactor. Voor Leon werd tijd niet gemeten in seizoenen. Maar in nachtdiensten. Gemiste verjaardagen. En kerstavonden onder tl-licht. Hij kende iedere gang van de Reactor. En de plekken waar je liever niet te lang bleef stilstaan.

Toen er opnieuw werd bezuinigd op onderhoud, verschoof er iets in hem dat niet meer kon worden teruggedraaid. Met zijn vaste ploeg trok hij het turbinegebouw in. Daar bleven ze. Dagenlang. Wekenlang. Veldbedden stonden tussen de leidingen. Koffie pruttelde op elektrische plaatjes. De mannen schoren zich bij een wasbak die daar niet voor bedoeld was. Niemand wist hoelang het zou duren. Ook Leon niet.

Op de vijfde dag verscheen de politie. Eerst om te onderhandelen. Daarna met schilden en wapenstokken. De ploeg van Leon trok zich terug richting de koelinstallaties. De onderhoudsgang was smal. Twee mannen konden elkaar er nauwelijks passeren. Stemmen klonken er dof tegen het beton. Toen gebeurde waar Leon ze voor had gewaarschuwd.

Het waarschuwing-signaal ging af.
En alle nooddeuren werden geactiveerd.

Iedereen begon te rennen. Leon bleef als laatste achter om te controleren of iedereen eruit was.

Hij duwde een collega naar voren. Het smalle stuk door. Staal kwam in beweging. Het droge, beslissende geluid van een deur die deed waarvoor ze was gemaakt. Niemand herinnerde zich de volgorde nog precies. Er was geschreeuw. Er waren sirenes. En een ziekenhuis. Zijn leven werd gered. Zijn benen niet. Het management gaf hem twee kunstbenen. Daarmee was de zaak wat hen betreft afgehandeld.

Leon zijn foto kwam in de kantine te hangen. Lachend naast zijn ploeg. Er veranderde van alles. Behalve wat er gebeurd was. Soms wordt een doorgang pas veilig nadat iemand is blijven staan.

Toen Giel de voordeur te hard dichtsloeg, veranderde er iets in zijn vader. De klap galmde door het huis. Leon stond op. Hij liep naar de gang. Giel stond daar nog. Zijn vader greep hem bij zijn nek. Sleurde hem mee naar de garage. Duwde hem op de grond. Plaatste Giels voeten onder de metalen rand van de garagedeur. En liet de deur met een klap vallen.

Eén keer.

En nog eens.

Hij hield een hand op Giels mond. Toch was het geschreeuw in het hele huis te horen. Leon pakte de telefoon. Hij meldde een lek in de Reactor. En zei dat zijn zoon al gewond was. Zijn stem klonk rustig. Zakelijk,

als iemand die een storing doorgaf. Hij noemde zijn adres. En hing op.

Vervolgens trok hij zijn beschermpak aan en liep door het huis. Kamer voor kamer. Hij controleerde ramen. Deuren. Kieren. Alles moest dicht. Alles moest veilig zijn.

Zijn moeder was aan het werk in de schoenenwinkel. Ze haalde dozen uit het magazijn. Ze maakte veters los. Noemde schoenmaten. En liep heen en weer tussen de werkvloer en het magazijn. Een dag als alle andere. Toen ze werd gebeld, was het al gebeurd. Toen was het al voorbij.

Eerst kwamen de ambulancebroeders. Leon deed de deur open en liet hen binnen. Ze tilden Giel op, gespten hem vast op de brancard en brachten hem naar buiten naar de ambulance. Leon liep met hen mee. Zijn handen gevouwen achter zijn rug. Hij vertelde dat het gevaar geweken was. Dat er geen straling was gemeten. Alles onder controle.

Een van de ambulancebroeders vroeg of hij alle kamers nog één keer wilde controleren totdat zijn leidinggevende arriveerde. Leon knikte. Hij zette zijn masker weer op. En liep opnieuw door het huis. Kamer voor kamer.

De ambulance reed weg. Zonder sirene. Zonder zwaailichten. Leon merkte het niet. Een paar minuten later kwam de politie. Ze stapten uit zonder haast. Ze spraken hem bij de voordeur. Leon luisterde. Hij knikte. Toen namen ze hem mee.